

EDUSKUNNAN  
VALTIOVARAINVALIOKUNTA

Helsingissä,

4 päivänä lokakuuta 1985

Lausunto n:o 3

## Toiselle lakivaliokunnalle

Toinen lakivaliokunta on kirjeellään 14 päivänä helmikuuta 1985 pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti valtiovarainvaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 239/1984 vp. valtion ja kunnallisen virkaehtosopimusjärjestelmän muuttamisen edellyttämistä lainsäädännön muutoksista.

Valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta annetun lakiehdotuksen 5 §:ään ehdotetaan liittäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan virkaehtosopimuksen estämättä valtioneuvosto voisi määrätä virkamiesten palvelussuhteen ehtoista toisin kuin virkaehtosopimuksessa on sovittu, jos henkilöstön saaminen valtion palvelukseen tai palveluksessa pysyttäminen taikka muut painavat syyt sitä vaativat. Kunnallisen virkaehtosopimuslain muuttamisesta annetun lakiehdotuksen 5 §:ään on lisätty vastaavanlainen uusi 2 momentti, jonka mukaan kunnallinen sopimusvaltuuskunta voisi samoin perustein eräin edellytysin määrätä viranhaltijan palvelussuhteen ehtoista toisin kuin virkaehtosopimuksessa on sovittu. Hallituksen esityksen perustelujen mukaan tarkoitus on, että näitä mahdollisuuksia käytetään vain välttämättömissä tilanteissa ja neuvotteluosapuoliin siten yhteyttä pitäen, ettei virkaehtosopimuksista poikkeavilla ratkaisuilla vaikeuteta työmarkkinasuhteita. Tarkoitus ei myöskään ole oikeuttaa valtioneuvostoa ja kunnallista sopimusvaltuuskuntaa yksipuolisesti huonontamaan viranhaltijoiden palvelussuhteen ehtoja virkaehtosopimuksin sovitusta, eikä muutoinkaan mitätöidä sopimusoikeutta.

Hallituksen esityksen perusteluista huolimatta valiokunta pitää näiden säännösten sanamuotoja kyseenalaisina, koska lakiteksti periaatteessa suo mahdollisuuden myös palvelussuhteen ehtojen

huonontamiseen siitä, mitä virkaehtosopimuksissa on sovittu. Lisäksi valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että näillä säännöksillä ei saa haitallisesti puuttua sopimusvapauden periaatteeseen ja että valtuuksia tulisi käyttää ainoastaan yksittäistapauksissa välttämättömissä tilanteissa.

Valtion virkaehtosopimuslakiehdotuksen ja kunnallisen virkaehtosopimuslakiehdotuksen 2 §:ien 2 momentteja ehdotetaan muutettavaksi siten, että irtisanomisajan lisäksi saataisiin sopia myös virkamiehen toiseen virkaan siirtämisen perusteista ja irtisanomisen perusteista niissä tapauksissa, joissa virkasuhde on lainsäädännön perusteella irtisanottavissa. Mikäli menetellään, kuten hallituksen esityksessä ehdotetaan, valiokunta pitää tärkeänä, että sopimuksilla turvataan vähintään lainsäädännön mukainen irtisanomissuoja.

Valtion virkaehtosopimuslain muuttamisesta annetun lakiehdotuksen 8 §:ssä säädetään työtaistelutoimenpiteistä ja asioista, joihin työtaistelutoimenpiteitä ei saa kohdistaa. Saman pykälän perusteluissa mainitaan, että lain 2 §:n mukaan ei-sopimuksenvaraisiin asioihin kohdistettu työtaistelu olisi kielletty silloinkin, kun sillä pyritään vaikuttamaan ei-sopimuksenvaraisten asioiden ohella sopimuksenvaraisiin asioihin.

Valiokunnan mielestä 8 §:n sanamuotoa olisi syytä selvittää työtaistelutoimenpiteiden rajojen osalta siten, että ne kävisivät selvästi ilmi säännöksestä eivätkä jäisi perustelujen varaan. Myös edellä mainitut perustelut ovat epäselvät ja saattavat johtaa tulkintavaikeuksiin. Säännöksellä ei saa luoda mahdollisuutta rajoittaa työtaisteluoikeutta nykyisestä käytännöstä.

Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä harkita, missä määrin hallituksen esitys kokonaisuudessaan ka-

ventaa kunnallishallinnon vaikutusvaltaa ja mahdollisesti rajoittaa kuntien itsehallintoa.

Valiokunta vielä toteaa, että käsiteltävänä oleva asia on osittaisuudistus. Virkaehtolainsäädännön uudistamista ja kehittämistä olisi edelleen jatkettava.

Edellä olevan perusteella valtiovarainvaliokunta kunnioittaen ehdottaa,

*että toinen lakivaliokunta mietintöä laatiessaan ottaisi huomioon, mitä tässä lausunnossa on sanottu.*

Valtiovarainvaliokunnan puolesta:

**Pertti Salolainen**

*Eelis Roikonen*

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Salolainen, varapuheenjohtaja Muurman, jäsenet Impiö, Joutsenlahti, Koskenniemi, Linna, Malm, Marti-

kainen, Pohjala, Poutanen, Rosnell, Rönnholm, Sutinen, Tenhiälä, Tikka ja Tuovinen sekä varajäsenet Hietala, Lahti-Nuuttila, Sasi ja Vepsäläinen.